

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Šiuolaikinės sociologijos teorijos	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Rūta Žiliukaitė	VU Filosofijos fakultetas, Sociologijos katedra, Universiteto g. 9/1, Vilnius
Kitas (-i): dokt. Regimantas Juras	

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji pakopa	Privalomas

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	Bakaluro programos 2 metai, rudens semestras	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam
Išankstiniai reikalavimai: Klasikinės sociologijos teorijos

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
<p>Kurso paskirtis – nuosekliai supažindinti studentus su šiuolaikinių sociologijos teorijų raida: nuo struktūrinio funkcionalizmo iki kritinių socialinių teorijų, postmodernizmo, kritinių viešosios sociologijos formų, simbolinio interakcionizmo, fenomenologinės sociologijos, etnometodologijos ir kultūros sociologijos. Pagrindinis dėmesys sutelkiamas į pagrindinius episteminio analitinio kontinuumo elementus ir normatyvinį kritinį jų įvertinimą artikuliuojant ir kritiškai nagrinėjant sociologijos teoretikų idėjas, konceptualias problemas, bendrąsias prielaidas, teiginius ir analitines sąvokas.</p> <p>Ugdomos bendrosios kompetencijos:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▲ Gebėjimas rasti, analizuoti ir sisteminti informaciją remiantis skirtingų episteminių lygmenų diferenciacija ir atitinkamais šaltiniais, mokyti analizuoti medžiagą struktūriškai, atsižvelgiant į episteminių padalinių tarpusavio sąveiką ir kontekstą. <p>Ugdomos dalykinės kompetencijos:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▲ Šiuolaikinių sociologijos teorijų problemų, idėjų, sąvokų išmanymas, gebėjimas jas taikyti sociologinių problemų analizei, įskaitant santykių tarp pozityvizmo ir postmodernizmo, filosofinio poststruktūralizmo ir sociologinio postmodernizmo diskursus. ▲ Gebėjimas interpretuoti konkrečias šiuolaikinių sociologijos teorijų kryptis, paskirus autorius ir konkrečius jų tekstus; gebėjimas tinkamai vartoti sociologijos teorijų sąvokas ir interpretuoti jas lyginamuoju aspektu. 		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
<p>Numatomi rezultatai kaip mokymosi siekiniai:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) bendrasis supratimas apie pagrindines šiuolaikines sociologijos kryptis ir teorines paradigmas; b) bendrasis supratimas apie bendrąsias teorines prielaidas ir pagrindinių sociologijos teoretikų argumentus; c) gebėjimas kritiškai nagrinėti šiuolaikinių sociologinių teorijų 	<p>Analitinis teorinių tekstų artikuliuojimas, pagrindinių sąvokų ir teiginių, grindžiančių sociologijos teorijos struktūrą, aiškinimas.</p>	<p>Studentų prašoma parengti perskaitytų tekstų pristatymus žodžiu. Atsakymai į klausimus diskusijų metu; pagrindinių sąvokų, grindžiančių struktūrinius konkrečios sociologijos teorijos dėmenis, eksplikavimas</p>

<p>epistemologinio analitinio kontinuumo pagrindus ir komponentus;</p> <p>d) gebėjimas kritiškai įvertinti svarbius sociologinius, tarpdalykinius tekstus ir kritiškai taikyti analitines teorines kategorijas vertinat kai kurias pamatines dabarties problemas.</p>	<p><i>Aktyvi</i> paskaita kaip mokymo metodas (<i>diskursyvi</i> paskaitos forma).</p>	<p>Egzaminas raštu atsakant į konkrečius klausimus, formuluojamus remiantis išklausyto kurso medžiaga</p>
<p>e) pagrindinių šių dienų socialinių politinių transformacijų artikuliavimas ir analizė;</p> <p>f) sociologinių teorijų politinių socialinių kontekstų ir skirtingų intelektualinių tradicijų įtaką šiems kontekstams supratimas;</p> <p>g) gebėjimas įvertinti svarbiausių šiuolaikinių sociologijos teoretikų įtaką sociologijos raidai ir gebėjimas kritiškai analizuoti teorinius analitinius diskursus.</p>	<p><i>Kritinis lyginamasis</i> bent dviejų ar trijų socialinių teorinių struktūrų, pateiktų skaitomo kurso metu, įvertinimas</p>	
<p>h) gebėjimas suprasti vadinamuosius „paralelinius“ ryšius tarp pagrindinių socialinių politinių šiandienos transformacijų ir kintančių sociologinio mąstymo formų;</p> <p>i) politinių socialinių kontekstų, glaudžiai susijusių su sociologinėmis teorijomis, suvokimas ir skirtingų intelektualinių tradicijų kontekstinis vertinimas;</p> <p>j) gebėjimas kritiškai įvertinti pagrindinių sociologijos teoretikų įnašą ir dalyvauti teoriniame analitiniame diskurse.</p>		

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsuliacijos	Seminariai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Viasakontaktyni darbai	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Socialinės teorijos, sociologijos teorijos sampratos: istoriniai ir metodologiniai aspektai	2		2				4	4	Lemert, Charles. 2010. „What is social theory?“ kn. Elliot, Anthony (ed.) <i>Routledge Companion to social theory</i> . London, New York: Routledge: 3–18.
2. Formaliosios teorinės sandaros sudedamosios dalys. Epistemologinis kontinuumas (Jeffrey Alexanderio <i>teorinės logikos</i> pagrindai)	2						2	4	Alexander, Jeffrey. 1982. <i>Theoretical Logic in Sociology Vol 1</i> . Berkeley and Los Angeles, California: University of California Press: 1–15.
3. Talcottas Parsonsas. Voliuntaristinė veiksmo teorija. Struktūrinis funkcionalizmas	2		1				3	4	Ritzer, George. 2010. <i>Sociological theory</i> : 236–276.
4. Konfliktų teorijos	2		1				3	4	Ritzer, George. 2010. <i>Sociological theory</i> : 236–276.
5. Simbolinis interakcionizmas	2		1				3	5	Blumer, Herbert. 1998. „Simbolinio interakcionizmo metodologiniai principai“, <i>Sociologija. Mintis ir veiksmai</i> . 1998/1: 147–56. Mead, George Herbert. 1998. „Savimonė“, <i>Sociologija. Mintis ir veiksmai</i> . 1998/1: 136–146.
6. Ervingas Goffmanas. Dramaturginė teorija. Atraminė analizė	2		1				3	6	Goffman, Erving. 2000. <i>Savęs pateikimas kasdieniame gyvenime</i> . ALK/Vaga: 9–27.
7. Haroldas Garfinkelis. Etnometodologija	2		2				4	6	Rawls, Anne. 2003. „Harold Garfinkel“ kn. Ritzer, George (ed.) <i>The Blackwell Companion to Major Contemporary Social Theorists</i> . Oxford: Blackwell: 122–153.
8. Peteris Bergeris ir Thomas Luckmannas. Sociolianis tikrovės konstravimas	2		2				4	6	Berger, Peter L. and Luckmann, Thomas. 1999. <i>Socialinis tikrovės konstravimas</i> . Vilnius: Pradai: 7–32.

9. Kritinė teorija. Frankfurto mokykla. Švietimo dialektika. Jürgenas Habermas. Komunikacinio veiksmo teorija	2		2				4	6	Habermas, Jürgen. 2001. <i>The Postnational Constellation</i> . Cambridge, Massachusetts: The MIT Press: 130–156.
10. Anthony Giddensas. Struktūrizacijos teorija. Vėlyvosios modernybės koncepcija	2		2				4	7	Giddens, Anthony. 2000. <i>Modernybė ir asmens tapatumas</i> . Vilnius: Pradai: 9–51.
11. Zygmuntas Baumanas. Tvirtoji ir takioji modernybės.	2		2				4	7	Bauman, Zygmunt. 2011. <i>Vartojamas gyvenimas</i> . Vilnius: Apostrofa: 7–50.
12. Michaelas Burawoy'us. Viešosios sociologijos koncepcija	2		2				4	5	Burawoy, Michael. 2005. „2004 Presidential Address: For Public Sociology“, <i>American Sociological review</i> . 70: 4-28.
13. Apibendrinanti paskaita	2						2		
14. Egzaminas raštu								18	Pasiruošimas egzaminui
Iš viso	28		20				48	82	

Vertinimo strategija	Svoris, proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Pažinimo ir supratimo įgūdžiai, atsiskleidžiantys diskurso, seminarinių diskusijų ir aktyvių individualių komunikacinių interų metu	20	Viso semestro metu	Reikalavimas atskleisti žinias ir supratimą, susijusį su pagrindiniais šiuolaikinės sociologijos istorijos raidos bruožais, o taip pat sociologijos teorijos formaliąją struktūrą ir sąvokomis. Aiškumas, nuoseklumas, gebėjimas atliepti ir atsakyti į klausimus, sugebėjimas kritiškai vertinti ir atskleisti modernių ir šiuolaikinių sociologijos teorijų žinojimo pagrindus. Seminarų lankymas yra privalomas. Praleidus daugiau nei 25 proc. seminarų be pateisinamos priežasties, neleidžiama laikyti egzamino.
Egzaminas raštu	80	Pirmas testas rašomas pabaigus 4 temą, antras - pabaigus 8 temą, o trečias - egzaminų sesijos metu sausį.	Trys atvirų klausimų testai iš paskaitų ir seminarų medžiagos, kurių kiekvieną sudaro po 5 klausimus. Kiekvienas testas vertinamas 10 balų skalėje. Iš trijų testų rezultatų išvedamas vidurkis.

Privalomoji literatūra			
1. Alexander, Jeffrey	1982	<i>Theoretical Logic in Sociology Vol 1.</i>	Berkeley and Los Angeles, California: University of California Press
2. Bauman, Zygmunt	2011	<i>Vartojamas gyvenimas</i>	Vilnius: Apostrofa
3. Berger, Peter L and Luckmann, Thomas	1999	<i>Socialinis tikrovės konstravimas</i>	Vilnius: Pradai
4. Blumer, Herbert	1998	„Simbolinio interakcionizmo metodologiniai principai“, <i>Sociologija. Mintis ir veiksmas</i>	1998/1: 147–56
5. Burawoy, Michael	2005	„2004 Presidential Address: For	70: 4-28

		Public Sociology“, <i>American Sociological review</i>		
7. Lemert, Charles	2010	„What is social theory?“ kn. Elliot, Anthony (ed.) <i>Routledge Companion to Social Theory</i>		London, New York: Routledge
8. Giddens, Anthony	2000	<i>Modernybė ir asmens tapatumas</i>		Vilnius: Pradai
9. Goffman, Erving	2000	<i>Savęs pateikimas kasdieniame gyvenime</i>		ALK/Vaga
10. Habermas, Jürgen	1998	<i>The Postnational Constellation</i>		Cambridge, Massachusetts: The MIT Press
11. Mead, George Herbert	1998	„Savimonė“, <i>Sociologija. Mintis ir veiksmai</i>	1998/1: 136–146	
12. Rawls, Anne	2003	„Harold Garfinkel“ kn. Ritzer, George (ed.) <i>The Blackwell Companion to Major Contemporary Social Theorists</i>		Oxford: Blackwell